

Recenzja
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym
Pani dr Doroty Salskiej
wszczętym przez Radę Doskonałości Naukowej w dniu 25.03.2022 r.
procedowanym
w Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi
zgodnie z art. 221 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018. 1668 z późn. zm.).

Uwagi wstępne:

- Recenzja sporządzona na podstawie wskazanego osiągnięcie artystyczno- projektowego według art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.).
- W oparciu o następujące materiały źródłowe, załączniki w wersji drukowanej:
 1. Decyzja CKdsSiT o wyznaczeniu recenzentów, potwierdzona pismem.
 2. Autoreferat
 3. Załącznik nr 1 – Monografia pt.: *Zrozumieć stomię*
 4. Załącznik nr 2 – Osiągnięcia artystyczne
 5. Załącznik nr 3 – Osiągnięcia dydaktyczne
 6. Dokumentacja
załączniki w wersji cyfrowej:
 7. Autoreferat
 8. Załączniki 1,2,3
 9. Dokumentacja

Dane o habilitantce.

Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, magisterium otrzymała na Wydziale Tkaniny i Ubioru w 2008 roku, w zakresie projektowania ubioru. Już podczas studiów Pani Salska, zaprojektowała bieliznę dla firmy *Próchnik*, później dla marki *Bass Blue*. W 2008 roku, realizuje pierwszą, autorską kolekcję bielizny damskiej oraz odzieży rekreacyjnej zatytułowanej *Erice*.

Przed uzyskaniem stopnia doktora Pani Salska zaprojektowała i zrealizowała łącznie 36 kolekcji, które były prezentowane podczas wielu wystaw, pokazów i międzynarodowych targów branżowych, sukcesywnie uczestniczyła również w latach późniejszych (*Bodywear Poland, Salonie Bielizny; CPM Moscow; Lingerie Show w Las Vegas*).

W 2012 roku, powstała autorska linia bielizny damskiej inspirowana stylem *pin-up*, była ona pierwszą specjalistyczną kolekcją bielizny mastektomicznej. Stanowiła inspirację do dalszej pracy naukowo-badawczej, która skutkowałą efektem finalnym jakim był doktorat

i wdrożenie do produkcji. Kolekcja dedykowana problematyce nowotworów piersi była wynikiem współpracy: firmy *Lupoline* z ASP w Łodzi, Wielospecjalistycznym Wojewódzkim Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi oraz z podmiotami służącymi wsparciem psychologicznym i pomocą praktyczną (stowarzyszenia i fundacje amazońskie). Doktorat zatytułowany: *Kształty ochronne – kolekcja bielizny formująca nowe kształty sylwetki dla kobiet po mastektomii piersi*, został nadany 19 listopada 2015 roku, w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie artystycznej sztuki projektowej przez Radę Wydziału Tkaniny i Ubioru Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Promotor: dr hab. Sylwia Romecka-Dymek, prof. ASP. Recenzenci: prof. dr hab. Lilla Kulka-Sobkiewicz, prof. dr hab. Barbara Hanuszkiewicz.

Od 2016 roku do chwili obecnej jest zatrudniona na stanowisku adiunkta, pełni funkcję Kierownika Pracowni Projektowania Bielizny i Stroju Rekreacyjnego w Instytucie Ubioru na Wydziale Sztuk Projektowych Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. W latach 2016/2017 równolegle prowadziła zajęcia z zakresu projektowania ubioru na studiach niestacjonarnych. Warsztaty bieliźniane, technologię, materiałoznawstwo, projektowanie bielizny i stroju rekreacyjnego na studiach stacjonarnych.

Kreatywność projektowa dr Doroty Salskiej wg. przedstawionej dokumentacji wskazuje na imponujące kompetencje, umiejętności i sukcesy związane z pracą dydaktyczną ze studentami oraz pracą zawodową, w tym: na stanowisku głównej projektantki bielizny damskiej zatrudnionej w firmie *Lupoline* w Łodzi w latach 2003 -2019. Wdrożona niezliczona ilość modeli jest efektem wielu wyzwań we współpracy z różnymi podmiotami, w tym znaczącymi markami (m.in.: *Mediolano; Dea Fiori; Szame; Beate Uhse i inne*). Po uzyskaniu doktoratu Pani dr Salska zaprojektowała i zrealizowała 17 kolekcji bielizny, linie biustonoszy dla służb mundurowych oraz wiele projektów odzieży, strojów kąpielowych i bielizny nocnej.

Laureatka wielu nagród m.in.: Nagroda Marszałka Województwa Łódzkiego w konkursie na najlepsze rozprawy habilitacyjne i doktorskie oraz prace magisterskie i dyplomowe tematycznie związane z województwem łódzkim; Nagroda za rozprawę doktorską oraz kolekcję bielizny damskiej *Kształty ochronne* w 2016 roku. Zaangażowanie i praca na rzecz macierzystej uczelni została zauważona i uhonorowana - Nagrodą Zespołową Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi w 2017 roku oraz Nagrodą Rektora II stopnia w 2019 roku.

Posiada na swoim koncie wdrożone technologie, w tym zastosowane: do produkcji bielizny specjalistycznej dla kobiet w ciąży i matek karmiących; do produkcji bielizny mastektomicznej; do produkcji bielizny stomijnej.

Recenzja

Temat: *Zrozumieć stomię – kolekcja bielizny specjalistycznej dla kobiet z wyłonią przetoką brzuszną oraz monografia jako księga dokumentująca proces badawczy i twórczy.*

Zapoznając się z *Autoreferatem*, w tym z kolejnymi etapami rozwoju w wypracowaniu indywidualnej drogi, nieustannym kształceniem i twórczą aktywnością, w sposób oczywisty widać ogromną pasję i konsekwencję projektową. Sprostanie oczekiwaniom osób, których walka o życie wymusiła zaakceptowanie nowego obrazu swojego ciała, wymagało od projektantki, profesjonalnej wiedzy i doświadczenia. Empatia i rozumienie potrzeb, stało się celem projektowym: *kolekcji bielizny specjalistycznej dla kobiet z wyłonią przetoką brzuszną*. W podjęciu tak trudnego tematu habilitacji, niewątpliwie kluczowym było ukierunkowane od czasów studiów i sukcesywnie kontynuowane doświadczenie zawodowe powiązane bezpośrednio z projektowaniem bielizny.

Wieloletnia współpraca (2003 -2019) z łódzką firmą bieliźnianą *Lupoline*, gdzie pracowała na stanowisku głównego projektanta, ma istotne znaczenie w dorobku dr Salskiej. Kolekcje jej autorstwa wielokrotnie brały udział w prestiżowych konkursach i pokazach w kraju i za granicą, gdzie otrzymywały nagrody i wyróżnienia. Wdrożona niezliczona ilość modeli jest efektem różnorodnych i kreatywnych wyzwań we współpracy z wieloma podmiotami, w tym znaczącymi markami modowymi.

Nie sposób pominąć doktoratu o wyjątkowym znaczeniu wzorniczym, który dotyczył problematyki nowotworów piersi w kontekście działań projektowych pt.: *Kształty ochronne – kolekcja bielizny formująca nowe kształty sylwetki dla kobiet po mastektomii piersi*.

Imponujący dorobek twórczy jest precyzyjnie udokumentowany, zarówno pod kątem kolekcji, modeli projektowych, zakresu realizacji oraz opisu idei. Wyjątkowo duża ich ilość nie pozwala na szczegółowe omówienie wszystkich realizacji specjalistycznych, kolekcji tematycznych a także autorskiej linii odzieży i bielizny damskiej sygnowanej jako autorska marka moda *Woman's ID by Salska*. Habilitantka perfekcyjnie przygotowała obszerny zakres dokumentacji, nacechowany logiką konstruowania, merytorycznie dopracowany i graficznie edytowany z najwyższą starannością wydawniczą.

Autoreferat stanowi źródło wiedzy i poszukiwań twórczych, drogi jaką projektantka przebyła poprzez wielowątkowe zawitości modowego rzemiosła i artystycznego spełnienia w designie. Każde działanie, daleko wychodzi poza schemat i rutynę, staje się niezbędnym i koniecznym warunkiem twórczości Pani dr Salskiej, w którym nie brakuje pogłębionej osobistej refleksji dotyczącej istoty własnej kreacji.

Wszechstronne doświadczenie zawodowe, eksploracja tematów onkologicznych, stały się znakomitą bazą dalszego procesu analityczno-badawczego dotyczącego stomii jako konsekwencji chorób układu pokarmowego w postaci wyłoniętej przetoki brzusznej. Habilitantka słusznie sugeruje rozpoznanie problemu poprzez jej dogłębne zrozumienie, zarówno w sferze medycznej, psychologicznej i psychicznej. W tym celu przygotowała obszerne opracowanie dokumentujące proces badawczy i twórczy jako składową habilitacji wskazanego osiągnięcia artystyczno- projektowego.

Monografia: Zrozumieć stomię perfekcyjnie obnaża istotę problemu onkologicznego jako uzasadnionego lęku, utraty kobiecości i seksualności. Rozumienie wariantu psychologicznego łączy uwarunkowania medyczne i umacnia habilitantkę w rozwoju nowatorskiej idei projektowej i odpowiedzialności twórczej. Praca składa się z trzech głównych rozdziałów, dwa początkowe stanowią szeroko zarysowane wprowadzenie w problematykę opracowania projektowego realizowanego w części trzeciej.

Monografia jest dziełem wyjątkowym bowiem dowodzi istnienia projektantów, których głównym zadaniem nie jest powielanie gotowych rozwiązań w kosmetycznym czy udekorowanym wydaniu, ale traktowana jest jako realna pomoc ludziom. Należy docenić głęboko humanistyczną postawę dr Salskiej wobec kobiet pokrzywdzonych przez los, wobec onkologicznych zmagañ i traumatycznych przeżyć. Wrażliwość projektantki zasługuje na szczególną uwagę. Podzielam opinię zamieszczoną na str. 21. *Autoreferatu* w wypowiedzi prof. dr hab. Mariusza Włodarczyka, który pisze tak: Mam *uznanie dla jej wrażliwości, gdy w ostatnim zdaniu pisze o powodach swojej pracy – a wszystko po to, by sprawić radość drugiemu człowiekowi.*

Wskazana *monografia jako księga dokumentująca proces badawczy i twórczy* w sposób profesjonalny i rzeczowy pokazuje, jak ważne jest nie tylko zrozumienie medycznego zagadnienia, anatomicznych uwarunkowań, ale również sfery psychologicznej i psychicznej, która definiuje poczucie inności i odrzucenia w normalnym życiu. Determinacja badawcza w tym zakresie, wykracza poza samo projektowanie bowiem potraktowana jest z punktu widzenia naukowca, znawcy czy eksperta. Łączy zgłębną wiedzę z kilku dziedzin w całym procesie budowania mapy myśli i idei twórczej.

Unikatowe opracowanie jest dziełem oryginalnym bowiem łączy sztuki projektowe z życiem i medycyną, pozwala lepiej zrozumieć temat, zwłaszcza osobom o umiarkowanej wiedzy, skłania do szerszego spojrzenia z innego punktu widzenia na problem.

Jak mówi Habilitantka: *jestem w pełni świadoma terapeutycznego działania bielizny funkcyjnej i tego, jak wpływa na podniesienie jakości życia także psychicznego. (...) sprawi kobietom radość, poprawi komfort życia, wpłynie na to, iż staną się aktywne na płaszczyźnie zawodowej i towarzyskiej (...) prowokuję społeczną dyskusję na temat stygmatyzacji i społecznego wykluczenia.*

Przechodząc do oceny monografii Pani dr Doroty Salskiej, należy stwierdzić z pełnym przekonaniem, że zaprezentowane dzieło jest wyjątkowe pod każdym względem. Nie tylko dokumentuje proces projektowy pierwszej polskiej kolekcji bielizny dla kobiet z wyłonioną przetoką kałową, ale stanowi oryginalne i nowatorskie dzieło projektowe. Może stanowić wzorcowy przykład tego rodzaju działań badawczo-projektowych uznawanych za innowacyjne i naukowe. Posiada potencjał dalszego tematycznego rozwoju.

Częścią składową wskazanego dzieła, jest profesjonalnie udokumentowana w trzeciej części monografii, kolekcja bielizny korekcyjnej dla kobiet po zabiegu wyłonienia stomii.

Habilitantka w swoich realizacjach uwzględnia parametry medyczne, stopień okaleczenia i deformację damskiej sylwetki. Rezultat jest wynikiem szerokich eksploracji, znajomości potrzeb odbiorcy na podstawie przeprowadzonych ankiet, opinii lekarzy oraz badania rynku bielizny stomijnej, który *de facto* nie istnieje na polskim gruncie. Efekt końcowy łączy funkcjonalność z wizualnym obrazem kobiecego seksapilu wyrażonego poprzez zmysłową czerń i różnorodność tkanin, zwłaszcza tiuli, koronek, siatek oraz innych połyskujących i matowych materii, które zmysłowo uchylają rąbek tajemnicy kobiecego ciała.

Pani dr Salska umiejętnie łączy technikę z pasją odkrywcy w obszarze tkanin, konstrukcji i technologii, zwraca uwagę na zastosowaną perfekcją warsztatową, innowacyjne rozwiązania projektowe, które uwzględniają funkcję bielizny korekcyjnej określanej przez Autorkę jako *pracująca bielizna* z trzystopniową regulacją obwodu.

Powstały dwie linie kolekcji: w pierwszej - 12 modeli z linii *Basic* w większości body z łatwym dostępem do worka stomijnego; druga nazwana *Intima* zwraca uwagę na aspekty, które w relacjach międzyludzkich uważane są za tabu - stanowi odpowiedź na powikłania psychoseksualne. To zestaw 11 modeli bielizny nocnej, której rozwiązania technologiczne – konstrukcyjne definiują specjalistyczny charakter.

Wszystkie modele zostały profesjonalnie sfotografowane, dokładnie opisane pod względem funkcji, zastosowania w praktyce wprowadzonych rozwiązań technologicznych oraz składu użytych materiałów.

Nowatorskie dzieło Pani dr Salskiej proponuje innowacyjną koncepcję, w tym: stylistyczną i projektową, która uwzględnia różnorodność asortymentową, różne typy sylwetki oraz preferencje odbiorcy i umiejscowienie stomii. Funkcjonalność wpisuje w nowy zmysłowy design oparty na bazie materiałowej o właściwościach hipoalergicznym i delikatnie kompresujących. Wszystkie modele spełniają wymagane parametry medyczne i terapeutyczne oraz zawierają w sobie piękno, wyrażają empatię i zrozumienie problemu.

Kolekcja bielizny dr Salskiej, zdecydowanie może przywracać radość życia, psychologicznie wpływać na powrót do zdrowia, a na pewno poprawić poczucie godności i własnej wartości pośród kobiet, którym jest dedykowana. Zdecydowanie, należy podkreślić, że jest nośnikiem zmysłowości kobiecego piękna, niezależnie od uwarunkowań medycznych.

Osiągnięcia dydaktyczne

Pani dr Salska rozpoczęła pracę w wyniku konkursu w 2016 roku, tworząc autorski program nauczania dla nowo powołanej pracowni, gdzie została zatrudniona na stanowisku adiunkta i pełni (do chwili obecnej) funkcję Kierownika Pracowni Projektowania Bielizny i Stroju Rekreacyjnego w Instytucie Ubioru na Wydziale Sztuk Projektowych Akademii Sztuk Pięknych im Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Jest to jedyna w Polsce tego typu jednostką kształcąca studentów dwóch specjalizacji w zakresie: projektowania bielizny i stroju rekreacyjnego. W tak krótkim czasie funkcjonowania pracowni, dr Salska była promotorem 11 prac licencjackich oraz recenzentem 8 dyplomów magisterskich i 12 licencjackich.

W latach 2016/2017 równolegle prowadziła zajęcia z zakresu projektowania ubioru na studiach niestacjonarnych. Warsztaty bieliźniane oraz technologię, materiałoznawstwo, projektowanie bielizny i stroju rekreacyjnego na studiach stacjonarnych.

W ramach autorskiego programu nauczania przekazuje praktyczną wiedzę dla przyszłej pracy studenta w przemyśle. W pracowni goszczą różni producenci akcesoriów bieliźniarskich, przedstawiciele polskich i zagranicznych firm, z którymi Pani dr Salska jako znacząca i uznana projektantka nawiązała otwartą współpracę w ramach pracowni i uczelni.

Studenci oprócz wykładów na temat wzornictwa, technologii produkcji odbywają zajęcia warsztatowo-projektowe, które skutkujące dalszą współpracą z firmami, jak również udziałem w wielu projektach międzynarodowym, zdobywają nagrody i wyróżnienia.

Sukcesywnie promuje i popularyzuje ich działania: przygotowuje do udziału w konkursach, inicjuje aktywne uczestnictwo w wydarzeniach międzynarodowych i lokalnych, organizuje prezentacje, pokazy i wystawy, które zostały udokumentowane z należytą starannością w obszernej dokumentacji- *Załącznik nr 3 - Osiągnięcia pedagogiczne*.

Od 2018 roku, współpracuje z kwartalnikiem branżowym: *Modna Bielizna*, cyklicznie publikuje zarówno swoje, jak i modele projektów bielizny powstałe w wyniku dydaktyki, stają się one doskonałą promocją i bazą potencjału przyszłych projektantów. Tym samym, studenci przestają być anonimowi, podejmują wyzwania projektowe, realizują kolekcje dla wielu polskich firm, prezentują nabyte umiejętności w procesie kształcenia w prowadzonej przez habilitantkę - Pracowni Projektowania Bielizny i Stroju Rekreacyjnego.

W ocenie działalności Pani dr Salskiej obok wielu nagród, sukcesów dydaktycznych, w tym studentów i absolwentów, należy zwrócić uwagę na inne działania promocyjne i projektowe w pracy na rzecz uczelni, które zostały dwukrotnie docenione: w 2017 roku, Nagrodą Zespołową Rektora ASP w Łodzi za aktywność organizacyjną, artystyczną i popularyzację dorobku artystycznego studentów; w 2019 roku, Nagrodą Rektora II stopnia za szczególną aktywność organizacyjną, dydaktyczną, promocję uczelni, popularyzację i zaangażowanie w proces kształcenia i wspierania rozwoju twórczego młodych projektantów, które przekładają się na sukcesy, popularyzację i promocję łódzkiej ASP, nie tylko na arenie ogólnopolskiej ale międzynarodowej.

Konkluzja

Przedstawione dzieło Pani dr Doroty Salskiej zatytułowane: *Zrozumieć stomię – kolekcja bielizny specjalistycznej dla kobiet z wyłonioną przetoką brzuszną oraz monografia jako księga dokumentująca proces badawczy i twórczy*, jest innowacyjnym przykładem specjalistycznego wzornictwa i pierwszym w tym zakresie tematycznym opracowaniem.

Prezentowany rezultat w formie obszernej dokumentacji projektowej i realizacyjnej oraz integralna z tematem monografia o tym samym tytule, spełnia wymogi publikacji naukowej, łączy w całość wszystkie wątki dzieła, które są realnym przykładem kreatywnego myślenia i determinacji w działaniu.

Świadomość projektową, doświadczenie, umiejętność poszukiwania oryginalnych rozwiązań, które sukcesywnie były wdrażane i zastosowane już wielokrotnie m.in. do produkcji bielizny specjalistycznej dla kobiet w ciąży i matek karmiących; bielizny mastektomicznej i najważniejsze – powiązane wprost z przedstawionym dziełem, a zastosowane do produkcji bielizny stomijnej - wszystko to, świadczy o twórczym nastawieniu na innowacyjny rozwój projektowy, nowej myśli technologicznej w polskim wzornictwie.

W ocenie osiągnięć naukowych i twórczych, przedstawione dzieło jako wieloasortymentowa kolekcja bielizny, spełnia wszelkie wymogi medyczne i estetyczne, zachwyca wielością oryginalnych rozwiązań i przemyślanych konstrukcji. Tym samym promuje nową estetykę bielizny stając się oryginalnym dziełem wnoszącym na rynek, nie tylko krajowy bardzo oczekiwane i pożądane wzornictwo.

Pani dr Dorota Salska legitymuje się wyjątkowym dorobkiem twórczym oraz zawodowym, jest projektantką, która zmierzyła się z niezwykle trudnym tematem. Unikatowe dzieło wypełnia ogromną niszę polskiego sektora bielizny specjalistycznej - jest nie tylko realną pomocą, ale ważną odpowiedzią na współczesne potrzeby społeczne. Wiedza naukowa, stała się podstawą idei, która zaowocowała tak bardzo potrzebną i ważną propozycją projektową, która wyszła poza oczywistą w procesie twórczym drogę, polegającą na analizie trendów, tendencji modowych, surowców czy technologii.

Sumując wszystkie powyższe elementy recenzji, wiedzę teoretyczną, znajomość tematu i kontekstu własnej twórczości – wszystko to, w zestawieniu z konsekwencją i chęcią poszerzania własnego horyzontu dowodzi, że autorka nie boi się wyjść poza sferę bezpiecznego komfortu – warunku dalszego rozwoju projektowego i artystycznego.

WSKAZANE OSIĄGNIĘCIE ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWE spełnia wszystkie wymogi i jest zgodne z wytycznymi, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.)

Oceniam pozytywnie wskazane dzieło dr Doroty Salskiej, kieruję prośbę do Rady ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Prof. dr hab. Sławomira Chorążyczewska